

บ้านเคหะชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแบบบูรณาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สภาพแวดล้อมพื้นที่ชนบทภาคอีสานในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลมาจากการพัฒนา
ด้านต่างๆ ซึ่งส่งผลให้ผู้คนในชนบทจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่ที่แตกต่างจากวิถีชีวิตตามแบบ
ชนบท งานวิจัยนี้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องการทราบถึงการพัฒนาแนวคิดและแสวงหารูปแบบ
บ้านที่เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในชนบท เพื่อจัดทำบ้านต้นแบบสำหรับประชาชนที่มีความสัมพันธ์
และสอดคล้องกัน ของบ้านพักอาศัยกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม-วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของการอยู่อาศัย
ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอต้นแบบบ้านที่มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชนบท
ภาคอีสานปัจจุบัน จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยชนบทในพื้นที่ภาคอีสานตอนบน
ในพื้นที่จังหวัด เลย หนองบัวลำภู หนองคาย อุดรธานี สกลนคร และนครพนม โดยทำการศึกษาพัฒนาการของแบบแผน
บ้านพักอาศัยและสถานการณ์ปัจจุบันของที่พักอาศัยในชนบท จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารและจากการ
สำรวจภาคสนามทั้งลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยในชนบท การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์
การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการและการประกวดแนวคิดทางสถาปัตยกรรมเกี่ยวกับบ้านในชนบท
การศึกษาทำการเก็บข้อมูลทั้งที่เป็นบ้านแบบประเพณีและบ้านสมัยใหม่ทั้งนี้เพื่อทราบถึงแนวโน้มความเปลี่ยนแปลง
ที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน การสำรวจทัศนคติต่อรูปแบบบ้าน การใช้ชีวิตในชนบทปัจจุบัน ความเชื่อทางสังคม
ที่สอดคล้องกับการใช้พื้นที่ คำนิยมในการเลือกวัสดุและเครื่องเรือน เครื่องใช้ภายในบ้าน

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้พื้นที่บ้านพักอาศัยในชนบทภาคอีสานตอนบนยังมีความสัมพันธ์กับ
วิถีชีวิตของสังคมเกษตรกรรมชัดเจน แม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อรูปแบบและการใช้วัสดุก่อสร้างอยู่อาศัย
ที่เปลี่ยนไปบ้าง แต่ผู้คนในพื้นที่ยังคงสืบทอดมิติทางสังคมผ่านการให้ความหมายของพื้นที่สำคัญในระดับครัวเรือน
อย่างชัดเจน จากข้อค้นพบดังกล่าว ได้นำมาออกแบบบ้านและจัดทำเป็นแบบก่อสร้างสำหรับบ้านในชนบทภาคอีสาน
ตอนบน โดยใช้แบบแผนการจัดวางพื้นที่ที่เน้นความยืดหยุ่นในการใช้งาน สามารถปรับเปลี่ยนและขยายได้ตามความ
ต้องการที่สอดคล้อง กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละครอบครัว โดยมีการใช้วัสดุและวิธีการก่อสร้างที่เป็นการ
ผสมผสานกันระหว่างวัสดุในท้องถิ่นและวัสดุสมัยใหม่ที่อยู่ในระบบอุตสาหกรรม และใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพ
ภูมิอากาศพร้อมๆ มีอัตลักษณ์พื้นถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็มีความสอดคล้องกับชีวิตร่วมสมัยของชนบท

The Study on Integrated Approach Rural Housing Design In the Upper Part of North-eastern Region

Faculty of Architecture Khon Kaen University

The rural area in the North eastern Thailand has been rapidly changed due to the country's various developments, thus, the residents need to adjust their life accordingly. This research addresses the emerging concerns in the lifestyle alterations and aspires to develop fitting concepts and designs for suitable houses for the rural areas. The designs would be residential prototypes that conform to the environmental, economic and socio-cultural factors affecting Thai population nowadays.

The research aims to explore the various aspects of rural residences in the upper part of the northeastern region, i.e. Loei, Nong Bua Lamphu, Nong Khai, Udon Thani, Sakol Nakorn and Nakorn Phanom. The study on the evolution of rural houses included the analysis of relevant documents, field surveys, interview, direct observation, focus group meetings, workshops and architecture design competition on houses in rural areas. To perceive the direction of changes in the present context, the research examined the inhabitants' attitudes, lifestyles, social norms in spatial usage, values in furniture and construction materials choosing, both in the tradition and contemporary houses.

The study reveals that behaviors of rural inhabitants in the upper northeastern region still distinctively related to the agricultural lifestyle. While the attitude on design and types of construction materials has been changed, the rural residents still keep their social values through the meaningful usage of the principal area in their home. The research findings were integrated into a design of houses for the rural area of the upper northeastern Thailand. The design was emphasized on the flexibility of the functional spaces that can be adjusted to suit the families' social and financial situations. Local and industrial materials are used for the construction. Moreover, the design is to be tropical climate responsive with local identity and can be related to the contemporary lifestyle in the rural area.